

Folkeuniversitetet

PROGRAM 2022 – HERNING

Hvordan kunne det ske?

Mød forskerne på Folkeuniversitetet

CHRISTIAN AXBOE NIELSEN

Lektor i historie og human security, Aarhus Universitet

Opskriften på det gode liv

Opskriften på det gode liv er ikke enkel. Alt efter situation og sammenhæng må vi gribe livet forskelligt an.

Vi kan hente inspiration hos de store filosoffer, få viden fra den nyeste psykologiske forskning, dybe indsigter fra skønlitterære forfattere og skarpe analyser af fortiden hos historikerne.

Psykologien præsenterer nye måder at anskue psyken på. Litteraturen giver erfaringer og oplevelser på tværs af tid, kultur, køn og alder. Filosofien stiller spørgsmålstegn ved de grundlæggende forhold omkring menneskets tilværelse. Og historien fortæller om en verden, som var, og kaster nyt lys over den verden, som er – uden kendskab til fortiden kan vi ikke forstå nutiden og forme fremtiden.

Måske ligger opskriften på det gode liv steder, som du ikke regnede med. I mødet med en klog forsker, en god snak med nye venner over en kop kaffe efter forelæsningen eller i stille selvrefleksion over noget tankevækkende og indsigtfuldt, som blev sagt en aften på Folkeuniversitetet.

Ny viden kan udfordre os. Og flytte os. Få os til at løfte vores blikke, rykke vores holdninger og udvide vores horisonter.

På Folkeuniversitetet har vi ikke opskriften på det gode liv. Den skal du naturligvis selv finde. Men vi kan tilbyde mange af ingredienserne, som kan være med til at skabe det gode liv. Resten er op til dig.

God fornøjelse med programmet.

Sten Tiedemann
Rektor

SE SIDE 34

Gratis: 3 måneders
abonnement på Vid&Sans

Ny viden kan
udfordre os.
Og flytte os.
Få os til at løfte
vores blikke, rykke
vores holdninger
og udvide vores
horisonter.

SIDE 6 Samfund & verden

SIDE 8 Arbejdsliv, ledelse &
kommunikation

SIDE 12 Psykologi & sundhed

SIDE 18 Natur & univers

SIDE 20 Religion & filosofi

SIDE 22 Arkæologi & historie

SIDE 26 Kunst, litteratur & musik

VIDEN FOR ALLE

På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav, og der starter nye hold med forelæsninger hele tiden. I marts byder vi også på Århundredets Festival. Få viden hjem i stuen med Folkeuniversitetets live-streamede forelæsninger eller lige ind i ørerne fra Radio4 eller som podcasts, hvor vi hver dag inviterer forskere ind i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'. Eller få forskningsbaserede nyheder i tekst og lyd i det nye digitale medie Vid&Sans. Folkeuniversitetet har siden 1898 arbejdet for, at alle uanset køn, alder og uddannelse skal have adgang til ny viden. Og det gør vi stadig.

HAR DU SPØRGSMÅL

Kontakt os på info@fuau.dk eller 8843 8000.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Herning – med mindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk.

AU, Campus Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning

TILMELD DIG PÅ FUAU.DK

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay.

Det er ofte helt almindelige mennesker, der begår de værste forbrydelser

Jugoslaviens sammenbrud førte til voldsomme krigsforbrydelser og etniske konflikter, der splittede byer, naboer og familier. Det er nemt at komme til at dele hele befolkningsgrupper op i bødler og ofre – men også helt forkert, mener historiker og lektor Christian Axboe Nielsen, der har været ekspertvidne ved Det Internationale Krigsforbrydertribunal i Haag.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Efter Jugoslaviens leder Tito døde i 1980, gik det i stigende grad galt i landet, og nationalismen erstattede kommunismen som den mest tiltalende ideologi. Hvorfor Jugoslavien faldt fra hinanden, og hvorfor opløsningen blev så voldelig, undersøger lektor og historiker Christian Axboe Nielsen i bogen 'Vi troede ikke, det kunne ske her'.

"Når jeg holder oplæg på Folkeuniversitetet, plejer jeg at joke med, at folk måske føler sig snydt, når jeg i tredje undervisningstime siger, at alt det, jeg hidtil har sagt, kunne være opsummeret med en sætning: Hvorfor skal jeg være mindretal i dit nye land, når du kan være mindretal i mit nye land?" fortæller Axboe, der jævnligt forelæser om Jugoslaviens sammenbrud og Balkan i dag:

"Her er det vigtigt, at tilhørerne ikke springer til den efter min mening forkerte konklusion, hvor svaret er, at vi for at skabe fred alle bare skal bo i etnisk homogene lande. Det er den sindssyge drøm om, at vi med etnisk homogenitet – hvis der kun boede svenskere i Sverige, danskere i Danmark og kroater i Kroatien – vil løse alle verdens problemer. Det er jo nationalismens opiat."

BØDDEL, OFFER ELLER BEGGE DELE?

Som tidligere ansat ved tribunalet i Haag og efterfølgende som konsulent og ekspertvidne ved flere retssager har Axboe som analytiker haft fokus på politiets samarbejde med hæren og paramilitære grupper i de områder af Jugoslavien, der var under serbisk kontrol. Det er blandt andet med udgangspunkt i det arbejde, at han har skrevet flere af sine bøger.

Senest bogen om den jugoslaviske statssikkerhedstjenestes attentater på eksil-jugoslavere 'Yugoslavia and Political Assassinations'. Her sætter han fokus på, hvor langt man var villig til at gå for at beskytte det kommunistiske partistyre. Mange jugoslavere boede uden for landet, og staten var bekymret for, at de ville begå attentater mod jugoslaviske ambassader og konsulater i udlandet. En legitim bekymring, men som resulterede i kontra-attentater mod eksil-jugoslaverne.

"Det er et oplagt eksempel på, at det er meget svært at finde ud af, hvem der er ofre, og hvem der er bødler. Der findes ofre, men nogle af de ofre har selv begået terrorhandlinger. Her er det som historiker vigtigt at holde tungen lige i munden. Jeg skal forklare hvorfor og hvordan, men jeg skal ikke være moraliserende og sige, om det var godt eller skidt," forklarer Axboe og afslutter:

"Vi har en dyb trang til at stemple folk, men realiteten er, at der er et utal af mennesker, især i de her situationer, hvor en stat er ved at bryde sammen, som ender med at være både offer og bødler. Der fremmer ikke vores forståelse af indviklede konflikter, hvis vi sætter folk i en enten-eller-bås. Det vigtigste, jeg derfor som forsker kan sige, er, at sort/hvide forståelser næsten altid er forkerte."

Oplev Christian Axboe Nielsen til livestreamingen 'Når stater bestiller attentater', se side 31.

"Vi har en dyb trang til at stemple folk, men realiteten er, at der er et utal af mennesker, som ender med at være både offer og bøddel."

Samfund & verden

2213-275

Danmarks fremtid

TID: 26/1, 7 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvor er Danmark på vej hen? Hvordan vil de kommende generationer fx skulle navigere gennem klimakrise og et arbejdsmarked i forandring? Vær med til at se fremad på et Danmark, der går store udfordringer i møde, men også rummer et potentiale for at løse dem.

26/01: Demokrati – hvordan fremtidssikrer vi demokratiets fundament? Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

02/02: Arbejdsmarked – hvilke kompetencer har vi brug for i fremtiden? Torben Tranæs, forskningsdirektør, professor, formand i Ydelseskommisjonen, VIVE

09/02: Sundhed – hvordan skal vi kurere fremtidens sygdomme? Jes Søgaard, professor i sundhedsøkonomi, Syddansk Universitet

16/02: Integration – hvad er fremtidsudsigterne for integrationen af indvandrede? Kristina Bakkær Simonsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

23/02: Ulighed – hvilke borgere skal vi tage vare på i fremtiden? Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

02/03: Konkurrencestaten – hvilke retninger kan vi forudse konkurrencestaten udvikle sig i? Ove Kaj Pedersen, dr.phil., professor emeritus i komparativ politisk økonomi, Copenhagen Business School

09/03: Klima – hvilke udfordringer står vi overfor? Og hvordan løser vi dem? Jørgen Elmeskov, fhv. rigsgsstatistiker og medlem af Klimarådet

2213-154

Rusland under Putin

TID: 27/1, 7 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvordan står det egentlig til med Putins Rusland ude og hjemme? Rusland er på nye måder en nøgleaktør i nabolandet Ukraine og det borgerkrigsramte Syrien. Og landet har heller ikke holdt sig tilbage for at påvirke valg i vestlige liberale demokratier gennem digitale troldefabrikker. Der er også en stor gruppe russere bosat uden for Ruslands grænser, som gerne tages til indtægt af Kreml. Og hvordan har den russiske selvforståelse ændret sig gennem historien? Vær med, når fagfolkene dissekterer Rusland under Putin.

27/01: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin. Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold

03/02: Putin og russiske folkefæller i det nære udland. Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

10/02: Ruslands forsvar og den nye kolde krig med Vesten. Niels Bo Poulsen, militærhistoriker, Forsvarsakademiet

17/02: Rusland og de slaviske naboer Ukraine og Belarus. Claus Mathiesen, lektor i russisk, Forsvarsakademiet

24/02: Rusland i Mellemøsten. Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab

03/03: Putins greb om magten: Udfordringerne indadtil. Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

10/03: Medier og censur i Rusland. Birgitte Beck Pristed, lektor i russisk kultur, Aarhus Universitet

2213-127

Indblik i Mellemøsten

TID: 9/2, 8 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Mellemøsten er et af verdens brændpunkter. Langvarige kriser i Syrien og Yemen, et presset Iran, enorme flygtningestrømme, kup og demonstrationer har alt sammen præget mediebilledet om regionen i de seneste år. Men hvor er Mellemøsten på vej hen? Det forsøger forelæsningsrækken at give nogle bud på ved både at se på regionen som helhed og de enkelte landes særlige betingelser. Forelæsningsrækken kaster lys over Mellemøsten og inviterer dig til at blive klogere på forskelle og ligheder mellem landene i regionen.

09/02: Irak. Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

16/02: Yemen. Maria-Louise Clausen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

23/02: Golfstaterne. Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

02/03: Israel og Palæstina. Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet

09/03: Iran. Misha Zand, cand.mag., Iran-analytiker

16/03: Syrien. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

23/03: Libanon. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

30/03: Tyrkiet. Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet

2223-025

Forstå din verden

— **TID:** 26/10, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Verden er i konstant bevægelse: Konflikter bliver til krige, traktater underskrives, og politiske håndtryk udveksles hen over bonede gulve. Men hvad er historien bag det, der sker? Hvad adskiller de forskellige regioner, og hvilken verden bringer os nærmere en forståelse af Europa, Mellemøsten, USA, Afrika, Latinamerika og Asien? Få stillet skarpt på de konflikter, bevægelser og politiske problemstillinger, forskerne mener, er vigtigst for at forstå verden i dag.

26/10: USA. Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier

02/11: Europa og EU. Rasmus Brun Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

09/11: Mellemøsten og Nordafrika. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

16/11: Afrika. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

23/11: Asien. Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

30/11: Latinamerika. Jan Gustafsson, lektor i latinamerikanske studier, Københavns Universitet

07/12: Østeuropa og Rusland. Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

2223-118

Velfærdsstatens udfordringer

— **TID:** 26/10, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der er nok udfordringer at få øje på i velfærdsstaten. Udbyttesagen og Britta Nielsens svinde i Socialstyrelsen er fundamentale tillidsbrud. Digitaliseringen vil føre til færre job til ufaglærte og i servicesektoren, hvilket kan skabe øget arbejdsløshed og ulighed. Og globaliseringen, den frie bevægelighed og konkurrencestaten har i stigende grad udhulet idéen om den universelle velfærdsstat, hvor alle har ret til det samme uanset indkomst. Så hvor er vi egentlig på vej hen? Kan vi løse velfærdsstatens udfordringer – og beholde velfærden?

26/10: Mere kontrol eller tillid? Gert Tinggaard Svendsen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

02/11: Hvordan påvirker EU-samarbejdet velfærdsstaten? Caroline de la Porte, professor MSO i statskundskab, Copenhagen Business School

09/11: Udsyn – velfærdsstaten uden for Danmarks grænser. Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

16/11: Hvordan tackler velfærdsstaten den digitale økonomi? Bent Greve, professor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet

23/11: Opgør med de universelle ydelser? Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet

2223-249

USA bag facaden

— **TID:** 26/10, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Store interne stridigheder præger stadig det amerikanske samfund, idet Joe Biden går ind i sit andet år i præsidentembedet og står over for midtvejsvalget. Nye konflikter rejser spørgsmål om USA hos både amerikanerne og resten af verden. Så hvordan står det til hos supermagten på den anden side af Atlanten? Hvordan skal vi forstå de racerelaterede konflikter? Er det amerikanske folk mere splittet i dag, end det har været tidligere? Hvordan har USA håndteret COVID-19? Og kan USA fastholde sin status som økonomisk supermagt i fremtiden?

26/10: Præsident Biden og demokratiet. Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

02/11: Race, multikulturalisme og immigration. Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

09/11: Det splittede USA – en nation sammensat af modpoler. Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier

16/11: USA's økonomi. Christian Bjørnskov, professor i økonomi, Aarhus Universitet

23/11: Amerikansk udenrigspolitik. Derek Beach, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

30/11: Da det amerikanske sundhedssystem mødte COVID-19. Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

07/12: USA's retssystem – en politisk kampplads. Jørgen Albæk Jensen, professor i forfatningsret, Aarhus Universitet

Vi byder inden for til flere forelæsningsrækker med internationalt fokus – bl.a. på Rusland, Mellemøsten og USA. Se side 6 og 7.

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2213-279

Den gode hukommelse

— **TID:** 27/1, 4 torsdage, kl. 17:15-19:00**PRIS:** 695 kr., studerende 350 kr.

Hukommelsen er en helt afgørende forudsætning for vores liv og derfor også for vores arbejdsliv. Vi bruger hukommelsen, når vi skal huske vores arbejdsopgaver, og når vi vurderer, hvilken måde vi skal udføre dem på. Vi bruger også hukommelsen, når vi skal huske, hvad der blev sagt til møder, og hvad navnene er på vores kollegaer, kunder eller klienter. Vi bruger vores hukommelse hele tiden. Men hvad er hukommelse, og kan man tale om, at der er flere slags? Hvordan fungerer og optimeres hukommelsen, og hvad sker der, når vi bliver ramt af stress eller bliver ældre? Bliv klogere på den gode og dårlige hukommelse i arbejdslivet.

- 27/01: Introduktion: Hvordan fungerer hukommelsen?** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 03/02: Motion og hukommelse.** Mikkel Malling Beck, postdoc, Danish Research Centre for Magnetic Resonance, Hvidovre Hospital
- 10/02: Stress og hukommelse.** Vita Ligaya Ponce Dalgaard, Adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet
- 17/02: Aldring og hukommelse.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

2213-181

Positiv psykologi i ledelse – robuste arbejdskulturer

— **TID:** 23/2, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00**PRIS:** 795 kr., studerende 395 kr.

Positiv psykologi i ledelse giver dig inspiration til at arbejde med robustheden blandt dig og dine medarbejdere. Forandring, kompleksitet og stigende krav udfordrer hver eneste dag vores evne som individer og vores muligheder som grupper. Forskningen viser, at robustheden i en organisation kan øges igennem en kultur, der fremmer en række robusthedsfaktorer. Det handler i høj grad om det samspil, der er medarbejderne imellem og mellem ledelse og medarbejder. Igennem forskning, eksempler og dilemmaer stiller forløbet skarpt på, hvordan du kan nuancere dit blik på det at skabe en stærk arbejdskultur.

- 23/02: Mental robusthed på individ- og organisationsniveau.** Ida Thrane Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed
- 02/03: Kollektiv stress og kollektiv coping.** Tanja Kirkegaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet, og medlem af Tænk tanken for Bæredygtigt Arbejdsliv
- 09/03: Positiv psykologi og motivation.** Martin Einfeldt, master i positiv psykologi, kommunikationsrådgiver og forfatter
- 16/03: Positiv psykologi, kreativitet, humor og innovation på arbejdspladsen.** Martin Einfeldt, master i positiv psykologi, kommunikationsrådgiver og forfatter
- 23/03: Mindfulness og stresshåndtering.** Jesper Dahlggaard, docent og forskningsleder i Program for Krop og Mental Sundhed ved Forskningscenter for Sundhed og Velfærdsteknologi, VIA UC og lektor ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com
/fuherning

2213-182

Skriv lettere end du tror

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVERS: Maria Larsen, journalist, kommunikationsrådgiver og forfatter, Mellem Linjerne

Skriver du dig frem til budskabet i din tekst? Eller har du overblik over det, inden du sætter dig til tasten? Uanset hvordan du arbejder, kan du få det lettere og sjovere med at skrive. At skrive er et håndværk, alle kan blive bedre til. Gennem oplæg og øvelser får du indblik i de enkle og konkrete redskaber til alle faser af skriveprocessen. Forløbet er relevant for alle, der gerne vil have inspiration til at skrive hurtigere, få det sjovere undervejs og skrive tekster, der fænger, uanset om det er mails, notater, nyhedsbreve, artikler eller rapporter. Dagen tager afsæt i bogen 'Skriv lettere end du tror' (Samfundslitteratur).

2123-137

Iværksætteri i praksis

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVERS: Maria Ovesen, ph.d. i socialpsykologi

Iværksætteri er blevet et buzzword. Man kan dog godt få indtrykket af, at det er en lukket klub for udadvendte, højtråbende typer, som har fået en g-e-n-i-a-l idé og ikke har noget imod at arbejde 80-100 timer om ugen. Virkeligheden er dog mere nuanceret. Heldigvis. De færreste idéer er geniale, når de først udtænkes – udfordringen består i at teste og udvikle idéerne længe nok, så de bliver gode. Og der er mange måder at være iværksætter på, så det handler om at finde ud af, hvad der virker for dig. Og hvordan gør man så det? Det dykker vi ned i denne dag. Målet er at afmystificere iværksætterprocessen og udfolde bevægelsen fra spæd idé til velfungerende forretning, med afsæt i masser af eksempler og praktiske øvelser.

2213-180

Den effektive ledergruppe

TID: 7/4, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERS: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, IMPAQ

Et lederteam er for organisationen, hvad et hjerte er for menneskekroppen. Hvis ikke hjertet fungerer, kan man reparere nok så meget på resten af kroppen, uden at det afhjælper symptomerne. På samme måde er det med lederteamet. Lederteamet spiller på den måde en central rolle i organisationen i dag. Visionsledelse og selvledelse er helt centralt i dette, ligesom det at dyrke en kultur, som får organisationen til at lykkes med det, den er sat i verden for, og som styrker både arbejdsglæde og sammenhængskraft. Få indblik i forskning bag det effektive lederteam og konkrete metoder til arbejdet med dette. Forelæsningsen tager afsæt i bl.a. udgivelserne 'Effektive ledergrupper' og 'Det frygtløse lederteam' (Dansk Psykologisk Forlag).

Spids blyanten.
Få inspiration til
at skrive fængende
tekster. Se 'Skriv
lettere end du tror'
side 10.

2223-258

Kom i gang med aktieinvestering

TID: 7/9, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERSISER: Morten M. Bang, cand.merc. aud., aktieanalytiker og iværksætter

Vil du i gang med at investere i aktier, og vil du have den rette viden til at komme godt fra start med investeringerne? Så vær med denne aften. Med afsæt i teori og praktiske erfaringer vil du lære om de muligheder og risici, der kan opstå ved aktieinvestering, og du vil få viden og værktøjer til at komme i gang med aktieinvestering. Få en introduktion til aktiehandel og viden om fundamental analyse, forskellige værktøjer og indsigt i relevante nøgletal. Hør også om fejl og motivation, og find ud af, om aktieinvestering er noget for dig. Underviser Morten M. Bang er en erfaren aktieanalytiker og iværksætter med 15 års erfaring inden for aktieinvestering og ejendomsinvestering. Morten har en stor passion for at gøre økonomi og investering spændende og tilgængeligt for flere.

2223-028

Pausen under pres – pausens betydning for hjernen, læring og trivsel

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERSISERE: Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet, og Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner

Pausen er under pres. Vi halser gennem livet uden virkelig at stoppe op. Vi bliver stressede og syge, vi lærer og arbejder dårligere – hele vores kognitive potentiale lider under dette evige jag. Vi bilder os ganske vist ind, at vi stopper op og giver plads til os selv, men gør vi nu også det? På forløbet ser vi nærmere på vores kognitive funktioner og vores læring. Vi vil behandle konsekvenserne af den pauseløse hverdag. Og først og sidst: Vi vil tage fat i den ægte pause, hjernepausen, og dens betydning for vores dagligdag og tankevirksomhed. Deltagerne vil få masser af råd og teknikker til at få lagt pauser ind i hverdagen – trods tidspress og tidnød.

2223-119

Social intelligens – i livet og på arbejdet

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

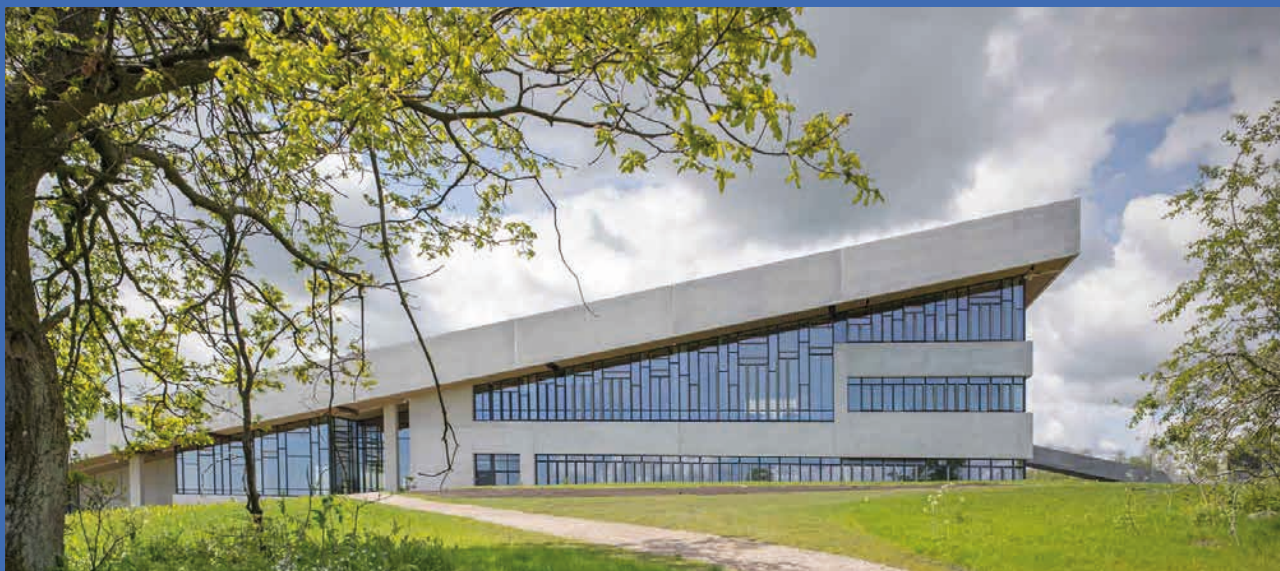
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERSISER: Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Nyere hjerneforskning viser, at vi er skabt til at være sociale. Vores hjerner samspiller, og følelser og fornemmelser spredes mellem mennesker. I mødet med andre mennesker genskaber hjernen det, der sker i den anden. Det betyder, at vi kan påvirke hjernen, følelser, hormoner og dermed kroppen hos hinanden. Hør, hvordan denne viden kan have indflydelse på liv og arbejdsliv med fokus på bl.a. læring gennem imitation, nærvær i møder og samtaler, intuitiv og tavs kommunikation samt udvikling og træning af social intelligens – bl.a. med Teori U som ramme i en organisatorisk sammenhæng. Hør også, hvad det moderne (arbejds)liv gør ved vores evne til opmærksomhed, læring, empati og medfølelse. Dagen vil veksle mellem oplæg og dialog, teori og praksis, øvelser og refleksion.

Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, sætter fokus på den gode hukommelse og pausens betydning for hjernen, læring og trivsel. Se side 8 og 12.

Heldagskurser – få inspiration og redskaber til dit arbejdsliv

Tilbring en lærerig dag i de smukke omgivelser på Moesgaard Museum, og få viden om, hvordan du faciliterer værdiskabende møder på arbejdspladsen, eller om, hvordan du leder dine medarbejdere frem mod målet.

2211-392

Leder uden kasket

— **TID:** 30/3, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15

PRIS: 1.275 kr. inkl. frokost og kaffe

STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15

UNDERVISER: Lene Worning, cand.merc., HRM-konsulent og coach, WOHA

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Forløbet introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering. Dagen henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel.

2211-393

Mødefacilitering

— **TID:** 30/3, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15

PRIS: 1.275 kr. inkl. frokost og kaffe

STED: Moesgaard Museum, lokale 302, Moesgård Alle 15

UNDERVISER: Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

Hvordan får man møder, der er værdiskabende, effektive, involverende, muntre, korte og fåtallige? Det gør man ved at facilitere dem. Det vil sige styre deres form stramt og venligt, så indholdet og formålet fremmes bedst muligt. Facilitering er en form for myndig og inkluderende mødeledelse, der næsten umærkeligt bringer det bedste frem i mødedeltagerne, så gruppen sammen når det hele på den aftalte tid, og alle har været på og er glade. Forløbet introducerer en række redskaber til mødefacilitering, og deltagerne afprøver dem i mindre, faciliterede grupper. Forløbet henvender sig til alle med mødeansvar.

Psykologi & sundhed

2213-357

Den fantastiske hjerne

TID: 26/1, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hjernen har muliggjort, at mennesket har gået på Månen, skabt mesterværker inden for filosofi, kunst, litteratur og musik og frembragt avancerede tekniske hjælpemidler. Alle mennesker har én, men hvad ved vi egentlig om denne fabelagtige konstruktion? Vær med, når en række eksperter dykker ned i hjernens gåder og besvarer spørgsmål som: Hvorfor er det vigtigt for hjernen at sove? Hvad sker der med hjernen, når vi er under pres? Og kan vi blive ved med at lære nyt igennem hele livet?

- 26/01: Den sociale hjerne.** Kristian Tylén, lektor i kognitionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 02/02: Den sovende hjerne.** Ali Amidi, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet
- 09/02: Hjernen og læring.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 16/02: Hjernen og sprog.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 23/02: Den stressede hjerne.** Tanja Kirkegaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet og medlem af Tænketanken for Bæredygtigt Arbejdsliv

2213-118

Hverdagens udfordringer

TID: 27/1, 4 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Vi kommer alle til at stå i svære situationer og dilemmaer i livet. Parforhold, børn, forældre, tab og sorg, store beslutninger om fremtiden eller uventede kriser som coronapandemien, der pludselig kan vende hverdagen på hovedet. Hvis der dog bare fandtes en manual til livet, så vi kunne slå de gode løsninger op. Det gør der ikke. Men der findes forskere, der hver dag arbejder med områder, teorier og metoder, som kan give inspiration, perspektiver og værktøjer til at navigere i hverdagens udfordringer.

- 27/01: Parforhold og kærlighed.** Asger Neumann, psykolog og ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 03/02: Den kære og svære familie.** Per Schultz Jørgensen, professor emeritus i socialpsykologi, Aarhus Universitet
- 10/02: Trivsel og positiv psykologi i hverdagen.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 17/02: Tab og sorg.** Mai-Britt Guldin, psykolog, forskningsleder, professor i rehabilitering og palliation, Odense Universitetshospital og Odense Universitet

2213-178

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 24/2, 5 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri. Bliv introduceret til den positive psykologis teorier og metoder.

- 24/02: Introduktion til den positiv psykologi.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 03/03: Mental robusthed i hverdagen.** Ida Thrane Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed
- 10/03: Lykke i hverdagen.** Jonas Fisker, autoriseret psykolog og ph.d.-studerende, Psykiatrisk Center København
- 17/03: Foretagsomhed i hverdagen.** Anne Kirketerp, ph.d., psykolog og kunsthåndværker
- 24/03: Flow i hverdagen.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

FÅ VIIDEN HJEM I STUEN

Vi byder på livestreamede forelæsninger

2213-177

Taknemmelighed

— **TID:** 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet

Tak. Et lille ord, der kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og sundhed og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt og spændende forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse og positiv psykologi. Taknemmelighed stimulerer livsglæde og trivsel, øger tilfredshed, optimisme og håb og skaber mindre vrede og færre konflikter. Få indblik i, hvad taknemmelighed er og kan, og tag eksempler på taknemmelighedsøvelser med dig hjem.

2213-179

Den kreative kraft – udnyt dit potentiale og skab et meningsfuldt liv

— **TID:** 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 505 kr., studerende 295 kr. inkl. materialer

UNDERVISERE: Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner, og Mette Møller, cand.psych.aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisor godkendt i ledelse og organisation

Hvordan kan kunst og kreativitet hjælpe dig til et meningsfuldt liv, både privat og på arbejdspladsen? Kunst og kreativitet gavner helbredet psykisk såvel som fysisk og dæmper symptomer på angst, stress og depression. Du kan ovenikøbet blive en bedre leder af at gå på kunstmuseum, og kunsten styrker din intuition og hjælper dig med at træffe bedre beslutninger. Men hvordan? Denne dag fokuserer vi på kunstens og kreativitetens væsen – i det enkelte menneske, i et sundhedsperspektiv og i ledelse af eget og andres liv. Teorien bindes op på praktiske øvelser, hvor du får konkrete redskaber med fra undervisningen.

2213-165

Fordøjelsessystemet og tarmens hundrede billioner bakterier

— **TID:** 6/4, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Esben Skipper Sørensen, professor i molekylær ernæring, Aarhus Universitet

"Dårlige tarme kan føre til psykisk sygdom". "Jo flere bakterier i vores tarme, jo sundere er vi". "Så meget påvirker dine tarmbakterier din vægt". Fascinerende nyt om tarmsystemet og dets bakterier er næsten daglig kost i medierne. I denne forelæsning gives en introduktion til opbygningen og funktionen af menneskets fordøjelsessystem fra mund til endetarm. Tarmsystemet er bolig for billioner af bakterier – tarmens mikrobiota – som gennem det sidste årti har vist sig at have stor indflydelse på både fordøjelse af kosten og på menneskets helbred generelt. Hør eksempler på den nyeste forskning i tarmens mikrobiota, og bliv klogere på, hvad dine tarme egentlig kan.

Til foråret sætter Folkeuniversitetet fokus på tarmsystemet og dets indflydelse på både vores fysiske og psykiske helbred. Se ovenfor.

2223-090

Alt hvad du bør vide om psykologi

TID: 7/9, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvad påvirker vores sociale adfærd, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologi, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningserne giver dig redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv og andre, og få en bedre forståelse for menneskers forskelligheder.

07/09: Personlighedspsykologi. Ole Michael Spaten, lektor i personlighedspsykologi, Aalborg Universitet

14/09: Læringspsykologi. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

21/09: Udviklingspsykologi. Osman Skjold Kingo, lektor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

28/09: Kognitionspsykologi. Simon Nørby, lektor i kognitionspsykologi, Aarhus Universitet

05/10: Socialpsykologi. Inger Glavind Bo, lektor i socialpsykologi, Aalborg Universitet

2223-086

60+ en ny begyndelse

TID: 26/10, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det er gået rigtigt op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

26/10: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'. Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere

02/11: Hold hjernen i gang. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

09/11: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre (på letforståeligt engelsk). Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

16/11: Sociale relationers indvirkning på sund aldring. Kristian Park Frausing, cand.psych., ph.d.-studerende i aldring, Aarhus Universitet

23/11: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

30/11: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv. Rikke Amalie Agergaard Jensen, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

2223-123

Hjernemad

TID: 26/10, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hjernemad er et ord, der er dukket op i det offentlige rum. Det pointerer en vigtig sammenhæng mellem hjerne, kost, mave og tarme, som tidligere har været overset. Vi ved det alle sammen godt – det, vi spiser, påvirker vores fysiske og psykiske sundhed, men det har ikke altid været en selvfølge, og vi glemmer det tit i hverdagen. Men hvordan påvirker kosten rent faktisk vores hjerne? Er der særlige fødevarer, der egner sig godt til at give vores hjerne energi? Hvad er sammenhængen mellem tarmen og hjernen? Kan vi ændre vores sind gennem måden, vi spiser på?

26/10: Introduktion til hjernen, og hvorfor den har brug for mad. Per Bendix Jeppesen, lektor i endokrinologi, Aarhus Universitetshospital

02/11: Tarmen – den tredje hjerne? Anders Abildgaard, læge, ph.d., Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

09/11: Hjerne kemi og spiseadfærd. Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut, leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital

16/11: Toptrimmede tarme og tanker. Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

23/11: Hjernens aldring – kan den påvirkes af det, vi spiser? Morten Scheibye-Knudsen, læge, lektor i aldring, Center for Sund Aldring, Københavns Universitet

30/11: Vaner, kropserfaring, selvkontrol og måltider. Niels Viggo Hansen, filosof, fysiker og postdoc i mindfulness, Aarhus Universitet

Folkeuniversitetets undervisning foregår på AU, Campus Herning, Birk Centerpark 15

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUAU.DK

Et godt måltid mad er ofte centrum for vores sociale liv. Men vidste du, at det vi spiser også påvirker vores hjerne? Bliv klogere i forelæsningsrækken 'Hjernemad' til efteråret. Se modsatte side.

2223-122

Relationskompetencer – styrk dine relationer

— **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Rikke Dinnetz, cand.mag. i kommunikation, journalist og forfatter

Relationer er det vigtigste, vi har, og hvordan vi går i relation med andre, har direkte indflydelse på vores personlige livskvalitet, helbred og trivsel i hverdagen og på jobbet. Relationskompetence er kunsten at se og møde et andet menneske, som det er – uden at ville lave det om. Det kræver selvindsigt, og derfor handler relationskompetence om, hvordan vi som mennesker kan blive bedre til at komme i kontakt med både os selv og med andre mennesker. Med afsæt i ny såvel som klassisk forskning får du denne dag indsigter, øvelser og konkrete værktøjer, der kan styrke dine relationer både på arbejdspladsen, i familien – og med dig selv.

2223-121

Forstå dine drømme

— **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Michael Rohde, drømme-forsker, medlem af International Association for the Study of Dreams, IASD

Forskning viser, at alle mennesker drømmer to timer hver nat. Men for mange af os er det stadig et mysterium, hvorfor vi drømmer, og hvad vores drømme rent faktisk handler om. Med afsæt i den nyeste forskning inden for ubevidst intelligens og drømme dykker vi denne dag ned i, hvad drømme er og kan, og hvordan du helt konkret husker, forstår og bruger dem. Dine drømme er nemlig en uvurderlig kilde til selvindsigt og personlig udvikling. Undervisningen tager bl.a. afsæt i bogen 'Sådan forstår du dine drømme' (Dansk Psykologisk Forlag).

2223-124

Mindfulness og fordybelse i teori og praksis

— **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
NB: Medbring liggeunderlag og et tæppe
UNDERVISER: Esther Sorgenfrei Blom, cand.psych.aut. og certificeret MBSR-lærer, Aarhus Universitet

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær. Mindfulness vil sige at observere og opleve på en måde, hvor vi øver os i at være ikke-dømmende, åbne og nysgerrigt interesserede. Vi anvender mindfulness i forhold til os selv og vores oplevelse af tanker, følelser og kropslige fornemmelser, og vi anvender mindfulness i forhold til andre i vores oplevelser af relationer, arbejde og hverdagslivet. Forskning viser, at øget bevidst nærvær mindsker oplevelsen af stress og forebygger udvikling af fx depression og forbedrer livskvalitet og relationer. Dagen byder på undervisning i mindfulness og fordybelse i en kombination af teori og praktiske øvelser.

En genetisk 'slåfejl' kan have stor effekt

Når professor og lektor i genetik Mette Nyegaard går i laboratoriet, kigger hun på, hvilke genetiske variationer naturen har skabt, og hvor meget det varierer fra menneske til menneske. Det kan gøre os klogere på, hvorfor vi ser forskellige ud og opfører os forskelligt, men vigtigst af alt giver det et indblik i, hvilken rolle genetikken spiller for en lang række sygdomme.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

"Jeg kan nærmest ikke stå nede i Brugsen uden at tænke, om det mon er genetisk betinget, at personen foran i køen er blevet tidligt gråhåret". Og hvad er det mon for nogle gener, der driver det? På den måde er jeg landet på den rette hylde," fortæller Mette Nyegaard, da jeg spørger til hendes vej ind i genetikkens fascinerende verden.

Nyegaard er netop tiltrådt et professorat ved Aalborg Universitet, men er stadig tilknyttet Biomedicin på Aarhus Universitet, hvor hun har været siden 2012. Der var her, hun for alvor kunne vise sin forskning til den stadig tabubelagte sygdom endometriose.

"Jeg kan nærmest ikke stå nede i Brugsen uden at tænke, om det mon er genetisk betinget, at personen foran i køen er blevet tidligt gråhåret"

"Sygdommen handler jo om, at de celler, der normalt sidder inde i livmoderslimhinden, er stukket af hjemmefra og har sat sig fast alle mulige steder i bughulen, på æggestokkene og på tarmen, hvor de så laver små øer af livmoderslimhinde. Det er en bizar sygdom." Sådan beskriver hun kort endometriose og forklarer videre, hvordan hendes forskning forhåbentlig kan være med til at gøre en forskel:

"For mere end en tredjedel er konsekvensen, at de ikke kan blive gravide. Hvad er forskellen på dem, der kan, og dem, der ikke kan? Her bruger vi genetikken til at kigge på, om der er nogle skjulte biologiske undertyper af sygdommen. Der er desuden nogle, der kun har lidt overfladisk endometriose, hvor de oplever voldsomme menstruationssmerter, der kan være meget invali-

derende. Der findes også kvinder, der har så meget endometriose, at deres organer næsten er vokset sammen, men som ikke rigtigt mærker til det. Hvis vi bedre kunne forstå, hvad der ligger bag det, kan vi måske afhjælpe smerten. Men det store mål er at fjerne sygdommen helt."

"SUPERIOR GENES"

Mens nogle har variationer, der kan forårsage diverse sygdomme, mener andre at have et særligt sæt af gener, der gør dem til bedre mennesker. Donald Trump har fx udtalt, at han har "superior genes". Og det er altså ikke helt præcist, forklarer Nyegaard: "Han har nemlig også de helt samme gener som os andre. Generelt findes der rigtigt mange myter om gener." Vi har derfor bedt Mette Nyegaard om at lave en top-3 over genmyter:

1. "Alle mutationer er dårlige"

Mutation er historisk set knyttet til noget dårligt, men man kan også have gode mutationer (eller genvarianter). Nogle mennesker er heldige og er født med en sjælden genvariant, der beskytter dem mod en bestemt sygdom, fx hjerte-kar-sygdom.

2. "Det er pga. af mine gener"

Mange undskylder sig med, at de er, som de er, pga. deres gener, fx at de ikke gider tømme opvaskemaskinen, fordi de har arvet genet for dovenskab. Faktum er, at nærmest ingen egenskaber er 100 % bestemt af genetik. Så det er bare en dårlig undskyldning.

3. "Intelligens nedarves fra mor, fordi genet for intelligens sidder på kromosom X"

Intelligens er et komplekst træk, der er betinget af ca. lige dele genetik og miljø. Den genetiske andel er desuden ikke bestemt af én genvariant, men af summen af tusindvis af genetiske varianter. Myten stammer øjensynligt fra et studie, hvor man havde kigget på forskellige faktorer, inklusive mors intelligens, som havde den største effekt ud af de undersøgte faktorer. Men far var slet ikke med i studiet. Alligevel gik historien verden rundt.

Oplev Mette Nyegaard til livestreamingen 'Hvad kan dit DNA afsløre om dig?', se side 31

Natur & univers

2213-186

Mod det uendelige univers

TID: 26/1, 4 onsdage, kl. 19.30-21.15.
Ingen undervisning 16/2
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Universet er på samme tid både fascinerende og skræmmende. Forskerne bliver hele tiden klogere på de uendelige vidder omkring os, men alligevel er meget stadig et stort mysterium. Rumrejser med bemandede og ubemandede fartøjer er efterhånden blevet lige så selvfølgelige som at flyve en tur om på den anden side af kloden. Der bliver fundet vand og mulighed for liv på Mars, og forskerne har fundet tyngdebølgerne, som Albert Einstein ikke troede, vi nogensinde ville finde. Fire eksperter står klar til at give dig en grundlæggende viden om jagten på liv i rummet, stjernernes livscyklus, kvantemekanik og universets oprindelse og nogle af universets mange mysterier som de altopslugende sorte huller.

26/01: Jagten på planeter og liv i universet.

Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

02/02: Stjerner liv og død. Peter Bjørnholt,

cand.scient. i astronomi

09/02: Kvantemekanik og kvanteteknologi.

Jacob Sherson, professor MSO i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

23/02: Universets mysterier. Ole Eggers

Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

2213-187

Naturtur: Fossiler ved de danske kyster

TID: 30/3 og 2/4, forelæsning onsdag 30/3 kl. 17.15-19.00 og naturtur lørdag 2/4 kl. 10.00-15.00
PRIS: 550 kr., studerende 275 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Line Henriette Broen, geolog, Aarhus Kommune

Hvem har ikke samlet et forstenet søpindsvin op på stranden og undret sig over, hvor det er kommet fra, og hvordan det er blevet til? Undergrunden under Danmark er fuld af spor efter et urhav, som eksisterede for millioner af år siden, og sporene kan man finde overalt ved kysterne, i grusgrave og i kalkbrud. Vi starter med en forelæsning, hvor der fortælles om sporene efter urhavets eksotiske dyreliv – fra trilobitter, hjænder og krabbeboller til de mange forskellige søpindsvin. Hør, hvordan de er blevet til fossiler, og hvordan du selv kan aflæse deres historie. Om lørdagen skal vi på naturtur til en spændende lokalitet ca. 1 times kørsel fra Herning. Her prøver vi selv at finde fossiler. Der er tips til, hvad man især skal kigge efter, og hvor der ellers er gode lokaliteter.

2211-497

Besøg Danmarks Nationalparker – Vadehavet

TID: 30/4, 1 lørdag, kl. 10.00-15.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr. inkl. transport med traktor t/r Mandø
STED: Se mødested på fuau.dk
UNDERVISERE: Michael Stoltze, biolog, Ph.d. og forfatter og John Frikke, naturkonsulent ved Nationalpark Vadehavet

Nationalpark Vadehavet er natur i verdensklasse. Midt i UNESCOs verdensarv ligger den lille ø, Mandø, som vi skal besøge denne dag. Øen er knap 8 km² stor og omgivet af diger, som holder stormfloders tidvise rasen fra døren. Vadehavets perle er en af de bedste fuglelokationer i Danmark, men nogle arter er i tilbagegang. Kan det lykkes at forbedre og genoprette engområder og vende udviklingen? Hør om nationalparkernes historie i Danmark, om dansk natur, naturbeskyttelse og hvordan fremtidens nationalparker ser ud. Og om den særlige natur i Vadehavsområdet, naturplejen og naturforvaltningen.

FÅ INFORMATION OM SÆRARRANGEMENTER OG SÆRLIGE TILBUD

Tilmeld dig Folkeuniversitetets
nyhedsbrev på fuau.dk

2213-185

Naturtur: Ornitologi, fuglestemmer og kommunikation

— **TID:** 8/5, 1 søndag, kl. 10.00-12.30
PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.
MØDESTED: Gødstrup Sø, P-plads ved Vildbjergvej, Vildbjergvej
UNDERVISER: Bjarne Bo Jensen, biolog

Vandreturen kombinerer den direkte oplevelse af fuglene i naturen og deres sang med beskrivelser af, hvordan de bruger sangen og kaldene i deres kommunikation med hinanden. Nyere forskning tyder på, at nogle fuglearter faktisk forstår grammatiske regler og anvender dem i deres kommunikation. Sangfuglene skal lære deres stemmer via mekanismer, der i stor udstrækning ligner den måde, børn lærer at tale på. Vi vil også gennemgå årets gang set fra fuglenes side, og hvor vi har gode chancer for at se dem. Og så skal vi selvfølgelig lytte til fuglestemmerne, som her i midten af maj synges ud i landskabet for fuld kraft. Vandreturen vil være på 2-3 km og foregå langs stier ved Gødstrup Sø, hvor der er et rigt og varieret fugleliv.

2211-499

Besøg Danmarks Nationalparker – Mols Bjerger

— **TID:** 14/5, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISERE: Michael Stoltze, biolog, Ph.d. og forfatter og Thomas Stampe Petersen, natur og projektmedarbejder ved Nationalpark Mols Bjerger

Danmark fik sin første nationalpark i 2008 og siden har debatten om den indrammede natur ikke stået stille. Kan de vilde arter overleve i nationalparkerne, så vi undgår den 6. masseuddøen? Er der overhovedet plads til vild natur i et land som Danmark? Skal naturen hegnes ind? I dag er der fem nationalparker, og endnu flere er på vej. Tag med en biolog og en lokal lokale guide på tur og hør om nationalparkernes historie i Danmark, om dansk natur og naturbeskyttelse og om hvordan fremtidens nationalparker ser ud. Og få særligt indblik i Mols Bjerges fortryllende natur og særprægede istidslandskab.

2221-266

Oplev Danmarks natur: Stråsø Plantage

— **TID:** 11/9, 1 søndag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
STED: Mødested oplyses efter tilmelding
UNDERVISERE: Lærke Sofie Glerup Hansen, cand.scient. i biologi og Emil Skovgaard Brandtoft, biolog, Naturhistorisk Museum

Stråsø Plantage er både en af landets ældste og største plantager og består i dag af en blanding af gammelt egekrat, nåletræsplantage og åbne heder. I århundreder kæmpede de vestjyske bønder mod sandfygningen, men med hjælp fra plantagerne blev det lettere at dyrke det barske og omskiftelige landskab. I dag rummer området flere steder noget ganske særlig natur, og desuden har ulven kastet sin kærlighed på plantagen. Tag med på en spændende tur til ulveland, når vi denne søndag ser nærmere på naturen ved Stråsø Plantage. Vi går i dybden med planter, insekter, fugle og meget andet og ser også nærmere på, hvorfor området her er det danske ulvehotspot. Efteråret er desuden brunsttid for den store bestand af kronhjorte, hvis påvirkning af landskabet vi også kommer til at se nærmere på.

2223-140

Svampenes verden – ude og inde

— **TID:** 20-21/9, tirsdag kl. 16.30-18.30 og onsdag kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Jan Kjærgaard, cand.scient. i biologi, naturvejleder

Svampe har altid fascineret mennesker. De dukker op de mærkeligste steder, nogle er spiselige, og andre har ry for at være dødsens giftige. Vi har tusinder af svampearter herhjemme. Op mod 100 er gode spisesvampe, og ca. 10 er alvorligt giftige – men aldrig så giftige, at de er farlige at røre ved. Tag med naturvejleder Jan Kjærgaard på svampetur i skoven, og hør om svampenes særlige kendetegn. Se, mærk og duft til svampene, som du herefter medbringer til forløbets anden del inden dørene. Forløbets anden del består af forelæsning om svampeken-detegn, svampenes forunderlige liv og deres store betydning i naturens husholdning.

20/09: Svampetur i skovene ved Silkeborg
21/09: Svampenes forunderlige verden

2223-139

Livets største spørgsmål

— **TID:** 2/11, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvad er liv? Hvad er et menneske? Hvor sidder bevidstheden? Hvor ender Universet? Og er der liv derude? Forelæsningsrækken er en spændende opdagelsesrejse ind i nogle af de mest grundlæggende og universelle temaer i menneskelivet og i verden – temaer med svimlende og ufattelige perspektiver. Forskningen lever af ubesvarede spørgsmål – og der er heldigvis stadig mange af dem, men samtidig kommer vi også hele tiden nærmere nogle svar. Få fem naturvidenskabelige forskeres bud på et svar på en stribe af de helt store spørgsmål, og få præsenteret de komplicerede emner, så de er til at forstå.

- 02/11: Hvordan opstod universet – og hvornår går det under?** Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
- 09/11: Hvad er liv?** Jens Fedder, professor i human reproduktion, Odense Universitetshospital
- 16/11: Hvordan er mennesket blevet menneske?** Mikkel Heide Schierup, Aarhus Universitet
- 23/11: Hvad består vores bevidsthed af?** Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet
- 30/11: Er der liv andre steder i universet?** Kai Finster, professor i astrobiologi, Aarhus Universitet

2223-141

Kvantefysik og filosofi

— **TID:** 7/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimæændringer, DTU Space

Kvantefysik er en af de mest succesrige teorier, mennesket endnu har udviklet. Den har givet os indsigt i atomernes verden og gjort det muligt at udvikle helt nye teknologier. Men det er også en fysisk teori, som beskriver fænomener, vi ikke kender fra vores dagligdag. Og som vi ikke har noget godt sprog for, og som også er i modstrid med vores erfaringer. Hvad fortæller kvantefysikken os om verden, og hvad er de filosofiske konsekvenser heraf? I forelæsningsen vil vi se på kvantefænomener og teorien, der bruges til at forklare dem, samt diskutere, om nogle af aspekterne har filosofiske konsekvenser.

Religion & filosofi

2213-021

Den meningsfulde tid

TID: 26/1, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi ønsker os meningsfuld tid. Tid, hvor vi er fuldt til stede, og hvor vi virkelig lever i livets øjeblikke. Sådanne øjeblikke kan vi opleve i en venskabelig eller kærlig relation. Vi kan finde de særlige øjeblikke i fordybelse, flow og udøvelse af fx musik eller sport. Vi kan opleve den meningsfulde tid i vores betragtning af naturen, indlevelse i kunst eller læsning af en bog. I disse situationer finder vi meningsfuld tid med indhold, glæde og livsfylde. Men hvordan fylder vi livet med de ting, som giver os mening?

26/01: Tidens komme: Guddommelighed, virke og mening. Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet

02/02: Tidens fordring: Eksistens og ånd. Ole Morsing, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

09/02: Tilblivelsens tid og den dvælende tid – alternativer til tidnød og stressende tid. Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet

16/02: Tid og fordybelse: Forestilling om fortid og fremtid. Anne Marie Pahuus, Aarhus Universitet

23/02: Tid og væren: Livsfylde, historie og mening. Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet

02/03: Når tiden rinder ud: Død, sorg og fravær af tid. Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet

2213-158

Et menneske af kvalitet

TID: 23/2, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

"Du har altid været rig, køn og i super god form. Hvor er det dog imponerende, at du har mere end 450 venner på Facebook. Og hvilken IQ! Skål for dig og tillykke med dagen!" Er det de kvaliteter, vi håber, venner og familie fremhæver under skåltaler til vores runde fødselsdage? Eller er det noget helt andet, vi sætter pris på ved andre – og håber, andre ser i os? Bliv introduceret til, hvad man gennem historien har tænkt om en række udvalgte, menneskelige kvaliteter. Og få større indsigt i, hvad der kendetegner et menneske – af kvalitet.

23/02: Humor. Anne Engedal, cand.mag. i filosofi og direktør, Videnslyd

02/03: Venskab. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet

09/03: Mod. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

16/03: Dannelse. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

23/03: Myndighed. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

30/03: Kærlighed. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet

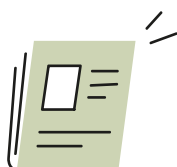
06/04: Generøsitet. Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

2213-016

Kierkegaard og Løgstrup – Danmarks store eksistenstænkere

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet

Søren Kierkegaard og K.E. Løgstrup er to af Danmarks største kulturkritikere. Både Løgstrup og Kierkegaards tanker om kultur, kristendom og menneskeliv finder sted på et filosofisk og teologisk grundlag. Men de er også universelle overvejelser om selve det at være til. Trods det fælles udgangspunkt er deres tænkning vidt forskellig. Selvom Løgstrup starter stærkt påvirket af Kierkegaard, udvikler han sig til en af Kierkegaards største kritikere. Forelæsningsen er en introduktion til to banebrydende tænkere, fortalt igennem de afgørende kritikpunkter, Løgstrup retter mod Kierkegaard. Kom nærmere uenigheden og de afgørende spørgsmål i livet.

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ FU.U.DK, OG FØLG OS PÅ [FACEBOOK.COM/FUEMDRUP](https://www.facebook.com/fuemdrup), OG FÅ INFORMATION OM BL.A. SÆRLIGE TILBUD OG ARRANGEMENTER

2223-085

De store verdensreligioner – dengang og i dag

— **TID:** 7/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Religioner har eksisteret siden tidernes morgen, da mennesket til alle tider har skabt religiøse forestillinger. Også i dag fylder religionerne en stor del af verdensbilledet. Men mennesket, verden og samfundet ændrer sig – og det samme gør religionerne og den måde, de dyrkes på. Religioner tilpasser og udvikler sig forskelligt. For selvom der er mange ligheder mellem de enkelte religioner, er der mindst lige så mange forskelle. Bliv introduceret til de store verdensreligioner med særligt fokus på deres udvikling gennem tid og rum frem til i dag.

07/09: Religion og religionstyper.

Hans Jørgen Lundager Jensen, professor i religionsvidenskab, dr.theol., Aarhus Universitet

14/09: Hinduisme.

Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

21/09: Buddhismen.

Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

28/09: Jødedom.

Marianne Schleicher, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

05/10: Kristendom.

Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

12/10: Islam.

Thomas Brandt Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

2223-120

Gå dig klog – filosofisk vandretur

— **TID:** 18/9, 1 søndag, kl. 14.00-16.00
PRIS: 295 kr., studerende 195 kr.
STED: Silkeborg Bad, Caféen, Gjesløvej 40
UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, eks-tern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Vandring har for mange filosoffer været et redskab til at finde inspiration. Filosoffer som Kant, Kierkegaard, Nietzsche og Rousseau har alle vandret rundt i naturen og byen for at bevæge tanker og få sat gang i samspillet mellem krop og sind. Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på en filosofisk vandretur i smukke omgivelser ved Ørnsø. Få en kop kaffe med en bolle på caféen ved Silkeborg Bad og et indblik i filosofiens historie på en vandring i godt selskab.

2223-017

Filosofihistorie – fra år 1900 til i dag

— **TID:** 26/10, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Perioden, som strækker sig fra 1900 til i dag, byder på mange afgørende filosofiske idéer og tanker. Lær at forstå de filosofiske teorier og mennesket bag dem, når vi gennemgår en perlerække af historiens filosofiske tænkere lige fra Wittgenstein, Beauvoir og Sartre, til Habermas, Foucault og Butler. Bliv nysgerrig på sproget, eksistensen, idéhistorien, kønnet og meget mere, når vi tager livtag med nogle af de tanker, der har været med til at forme vores menneskesyn og samfund, som det ser ud i dag.

26/10: Martin Heidegger: Spørgsmålet om væren.

Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet

02/11: Ludwig Wittgenstein: Sprog, verden og livsform.

Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

09/11: Jean-Paul Sartre: Eksistensen går forud for essensen – om menneskets radikale frihed.

Kresten Lunds-gaard-Leth, adjunkt i anvendt filosofi, Aalborg Universitet

16/11: Simone de Beauvoir: Frigørelse og køn.

Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. i filosofi, New School for Social Research

23/11: Hannah Arendt: Ondskabens banalitet og totalitarismen.

Ditte Marie Munch-Juricic, ph.d. i filosofi, ekstern lektor, Københavns Universitet

30/11: Jürgen Habermas: Vægten af det bedre argument.

Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

07/12: Michel Foucault: Videnskabshistorie, magtanalytik og subjektivering.

Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

Simone de Beauvoir var en af det 20. århundredes markante filosoffer. Få indblik i hendes teori om kønnet i rækken om det 20. århundredes filosofihistorie. Se side 21.

Religion er et evolutionært biprodukt

Hvis vi skal forklare religion og religionens fremkomst, er vi nødt til at se på de byggeklodser, der allerede eksisterer. Det er derfor hverken Det Nye eller Det Gamle Testamente, der fylder mest hos lektor, teolog og religionshistoriker Anders Klostergaard Petersen.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Vi begynder for 3,5 millioner år siden med chimpanser, gorillaer, orangutanger og bonobo-aber. Ikke det mest oplagte udgangspunkt for at tale om religion, vil de fleste nok mene. Men for at begribe, hvorfor vi har religion, er vi nødt til at kigge på, hvordan vi som mennesker adskiller os fra andre abe-arter. Det mener lektor, teolog og religionshistoriker Anders Klostergaard Petersen, der har viet sin forskning og undervisning til at forstå religion i et evolutionært perspektiv:

"Når jeg holder foredrag, bliver folk meget overraskede over, hvorfor vi altid begynder hos aberne. Skal vi ikke snart til det alvorlige, spørger de? Prøv at gå ud på toilettet og kig jer selv i spejlet, siger jeg til dem. Så skal I se, hvem det er, jeg taler om."

De fire ovennævnte aber har alle det til fælles, at de minder om mennesker. Chimpanser og bonobo-aber deler vi sågar 99 % af vores gener med. "Mens de i udgangspunktet er meget selviske, egennyttige, despotiske og magtliderlige, har menneskeaben over tid udvidet den følelsesmæssige palet. Vi bygger hele tiden ovenpå," forklarer Klostergaard og fortsætter:

"Vi mennesker er i langt højere grad end nogen anden art kultureafhængige. En chimpanse skal bruge fem forskellige træredskaber for at skaffe sig adgang til et termitbo. Det er ikke noget, den har kunnet, det har den lært. På nøjagtig samme måde, som du kan se hos din lille søn, er den primære læring imitation eller, ja, efterabning. Hvad er så forskellen? Det er, at vi mennesker har det, der hedder kumulativ kultur. Og det har vi haft med os i ca. 1,7 millioner år."

VI ER IKKE NATURLIGT RELIGIØSE

Modsat de øvrige arter finder man hos menneskeaben følelser som skam, skyld, jalousi og misundelse. Følelser, der opstår i relationer mellem mennesker og er forudsætningen for, at vi kan lave gruppedannelser. Det er i denne sammenhæng, at man skal se religionens fremkomst, fortæller lektoren:

"Det skal ikke ses som en adaption – der er ikke noget, der tyder på, at vi er naturligt religiøse – men som et evolutionært biprodukt. Som med spandrillerne på San Marco-kirken i Venedig, der oprindeligt kun havde en æstetisk funktion, men som viste sig at blive forudsætningen for at kunne bygge de gotiske katedraler højere og højere. På samme måde er religionen opstået som et biprodukt, en udvidelse af den følelsesmæssige palet."

"Der er ikke noget, der tyder på, at vi er naturligt religiøse"

Ifølge Klostergaard har alliancer været nødvendige for vores overlevelse. Modsat chimpansen og bonoboen er vores alliancer og følelser dog afhængige af at være stabile og varige. Efterhånden får vi så også et sprog og en symbolik til at aktivere følelserne og udvikle alliancerne. Det giver os til gengæld redskaber til at lyve og snylte. Her kommer religionen igen til undsætning:

"Hvordan minimerer man graden af bedrageri, løgn, snylteri og gratisme? Hvordan sikrer vi, at den enkelte overhovedet tør forlade sig på den anden og fæstne lid, som jo må være forudsætningen for at indgå i en alliance? Her fungerer religionen som et symbolsk genopladningsbatteri. Som et emblem, i hvilket man kan investere sine følelser, hvorved de får en grad af stabilitet," pointerer Klostergaard.

Oplev Anders Klostergaard i forelæsningsrækken 'De store verdensreligioner – dengang og i dag', se side 21, og til livestreamingen 'Religion som et evolutionært biprodukt', se side 31.

Arkæologi & historie

2213-194

Forstå USA – i historisk perspektiv

TID: 26/1, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERSER: Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

Tag med gennem USA's historie sammen med professor Jørn Brøndal, hvor vi prøver at nærme os en forståelse af USA i dag. For hvordan kom USA fra George Washington, Abraham Lincoln og Franklin D. Roosevelt til Donald Trump og nu Joe Biden i Det Hvide Hus? Undervejs kommer vi bl.a. forbi Uafhængighedserklæringen, Borgerkrigen, det politiske system og forholdene i det amerikanske samfund, der historisk set er præget af stor ulighed. Et særligt fokus vil være på racespørgsmålet og spændingsforholdet mellem friheds- og lighedsidealene og det sorte USA's rå virkelighed – en virkelighed, som George Floyds anholdelse og død og 'Black Lives Matter'-protesterne har sat fornyet fokus på. Jørn Brøndal er bl.a. forfatter til 'Det sorte USA' (Gads Forlag).

2213-188

Det Tysk-romerske Rige og Det Tyske Kejserrige

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERSER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Tyskland er en ung stat. Området har selvfølgelig haft en statsstruktur – fra 962 og helt til 1806 Det Tysk-romerske Rige, som var en løs sammenslutning af ca. 300 selvstændige stater med en kejser som overhoved. Herefter fulgte et nyt og løst forbund i form af Det Tyske Forbund. I 1871 blev det afløst af den første samlede tyske nationalstat, Det Tyske Kejserrige. Det nye Tyskland oplevede massive politiske, økonomiske, tekniske og kulturelle omvæltninger. Det Tyske Kejserrige blev opløst i i kølvandet på 1. Verdenskrig. Men uanset struktur: Det tyske område har altid været og er fortsat riget midt i Europa. Tag med på en tour de force gennem Det Tysk-romerske Rige og Det Tyske Kejserrige, og få indblik i 1.000 års historie, der har sat et vigtigt aftryk på Europa. Undervejs møder vi bl.a. Otto den Store, Frederik Barbarossa, Napoleon Bonaparte og Otto von Bismarck.

2213-193

En kulturhistorisk rejse gennem Spanien

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERSER: Kasper Christiansen, cand.mag. i litteraturhistorie, rejsebu-reauindehaver i Barcelona

Denne lørdag er en rejse gennem Spaniens fascinerende kulturhistorie – fra det romerske Hispania over det visigotiske Toledo, det mauriske al-Andalus, habsburgernes storrige og kriserne og krigene i det 19. og 20. århundrede til nutidens Spanien. Undervejs laver vi nedslag i en række af de vigtigste hændelser og kunstneriske højdepunkter i spansk kulturhistorie: erobringen af Mexico og den efterfølgende guldalder i det 16. og 17. århundrede, mester værker af kunstnere som Velázquez, El Greco og Goya og historie og arkitektur i bl.a. Sevilla, Barcelona og Madrid. Og så kigger vi ind i fremtidens Spanien på nogle af landets politiske udfordringer.

Tag med til
Århundredets Festival
4.-13. marts

SE SIDE 32-33 OG LÆS MERE PÅ AARHUNDREDETSFESTIVAL.DK

2213-190

De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr

— **TID:** 30/3, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15**PRIS:** 195 kr., studerende 95 kr.**UNDERVISER:** John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

2. Verdenskrig sendte millioner af mennesker på flugt. For ca. 250.000 af dem endte flugten i det besatte Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Den største af disse var Oksbøllejren, der husede omkring 36.000 tyske flygtninge og en overgang var Danmarks femtestørste by. Forelæsningen fortæller historien om de mere end 200.000 tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-49. Om flugten, opholdet og hjemkomsten til det delte Tyskland. Hvorfor kom flygtningene, hvor kom de fra, og hvordan løste de danske myndigheder opgaven? Derudover fortælles om tilblivelsen af det nye museum FLUGT i det gamle lejrområde, der efter planen åbner i 2022 med museumsbygning af BIG – Bjarke Ingels Group. For særvisning i Oksbøllejren, se holdnummer 2213-192 samme side.

2213-189

Cykeltur og byvandring gennem Hernings historie

— **TID:** 20/4, 4 onsdage, kl. 16.30-18.00**PRIS:** 595 kr., studerende 295 kr.**STED:** Se mødesteder på fuau.dk

Mød fortiden der, hvor den fandt sted, når eksperter fra Museum Midtjylland tager dig med på en tur gennem Hernings og oplandets historie. Vi starter vest for Herning med en arkæologisk cykeltur rundt om Snejbjerg. På de efterfølgende byvandring i Herning skal vi bl.a. høre om tekstilindustriens vækst i midten af 1900-tallet, som fik stor betydning for byudviklingen og det kunstneriske miljø i byen. Vi skal også på tur gennem det besatte Herning og se på nogle af de centrale lokationer fra krigens tid. Vær opmærksom på, at første undervisningsgang er en cykeltur.

20/04: Arkæologisk cykeltur: Herning Westend – Snejbjerg. Martin Winther Olesen, museumsinspektør, Museum Midtjylland

27/04: Det besatte Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

04/05: Det vilde Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

11/05: Kælder- og baggårdsfabrikker. Kristine Holm-Jensen, museumsdirektør, Museum Midtjylland

2213-192

Særomvisning: Danmarks største flygtningelejr Oksbøllejren

— **TID:** 7/5, 1 lørdag, kl. 11.30-13.30**PRIS:** 195 kr., studerende 95 kr.**STED:** Flygtningekirkegårds P-plads på Præstegårdsvej, Præstegårdsvej**UNDERVISER:** John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

Danmarkshistoriens største flygtningelejr lå i Oksbøl vest for Varde. I 1946 husede den 36.000 tyske flygtninge uden mulighed for at vende hjem. Lejrens historie er fyldt med skæbner, nogle tragiske, andre fyldt med håb. Turen ledes af museumsinspektør John V. Jensen og går rundt i den tidligere flygtningelejrs område over flygtningekirkegården, hvis knap 2.000 navne maner til eftertanke, og videre forbi det nye museum FLUGT, der først åbner i sommeren 2022 med museumsbygning tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group. Undervejs får vi beretninger om lejren, dens mennesker, problemer, hverdag, glæder og sorger. For optaktsforelæsning, se 'De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr' se holdnummer 2213-190 samme side.

2223-138

Vild med Norden

— **TID:** 7/9, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00**PRIS:** 495 kr., studerende 250 kr.

Norden er på toppen af verden, ikke kun geografisk, men også i internationale målinger af lykke, ligestilling og tillid. Gennem historien har de nordiske lande ligget i strid med hinanden, men i det 20. og 21. århundrede er der blomstret et stadig større samarbejde op mellem landene. Den tætte kontakt landene imellem har også skabt en kulturel vekselvirkning, og de nordiske lande har en lang række markante fællestræk. Kom lidt dybere ned i den nordiske muld, når vi over tre onsdage sætter fokus på den nordiske historie, på den nordiske tillid og ikke mindst på fortællingen om nordisk design.

07/09: Norden rundt. Thorsten Borring Olesen, professor i historie, Aarhus Universitet

14/09: Tillid – en nordisk gåde og guldgrube? Christian Bjørnskov, professor i økonomi, Aarhus Universitet

21/09: Nordisk design. Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Over 300.000 danskere udvandrede til Amerika i årene 1820-1930. Her er emigranterne afbilledet af Edvard Petersen i 1890. Få historien om de 'danske amerikanere'.

2223-137

Kirkegårdsvandring: De skabte Herning

- **TID:** 14/9 og 21/9, 2 onsdage, kl. 16.30-18.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
STED: Herning Vestre Kirkegård, foran det store kapel, Vestergade 63. Mødestedet er det samme begge gange.
UNDERVISER: Charlotte Lindhardt, historiker og forlægger, forlaget UBIREX

På Vestre Kirkegård i Herning ligger familier og venner af byen. Nogle af dem har skabt virksomheder, skabt historie eller på anden måde præget Hernings udvikling fra hedelandsby til en driftig erhvervsby. Kom med, når historiker Charlotte Lindhardt viser rundt på Herning Vestre Kirkegård. Hun tager udgangspunkt i nogle af de personer og familier, der har haft betydning for byen, og hun vil vise, hvordan deres gravminders symbolik også er med til at fortælle historien om dem, der skabte Herning. Undervejs skal vi bl.a. høre om Sølle-Søren, busfabrikanten J. Ørum-Petersen, æresborger og fabrikant Mads Eg Damgaard, medstifteren af BoConcept Jens Ærtholm, æresdoktor og æresborger H. P. Hansen og familien Eyde og historien om Hotel Eyde.

2223-136

Danske amerikanere

- **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

Tunge kufferter med ejendele og især drømme fyldte på den barske rejse over Atlanterhavet. Udlængslen og en amerikansk drøm skulle føre til et bedre liv. Men mange udvandrere ville også bevare danske skikke og religion midt mellem yankeer, irere, kinesere, tyskere, afro-amerikanere, italienere, svenske, indianere og polakker. De knap 336.000 danske udvandrere var et lille skvulp i en flodbølge af indvandring – hele 32 millioner europæere i årene 1820-1930. I dag er der danske efterkommere i Midtvesten, Utah og ikke mindst Californien. Rejs med over Atlanten med Jørn Brøndal, og hør om danskere og danskhed i det forjættede land. Forelæsningsen tager afsæt i 'Danske amerikanere' i Aarhus Universitetsforlags bogserie '100 danmarkshistorier'.

2223-135

På rejse med den transsibiriske jernbane

- **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold

Kom med på rejse med den transsibiriske jernbane. Hør om den 8.000 km lange togtur fra Moskva gennem Ruslands skovklædte vidder til Beijing. Undervejs kommer vi også forbi Mongoliets hovedstad Ulan Bator, verdens største ferskvandssø Bajkal i Sibirien, Mongoliets bjerge og græsstepper og Gobi-ørkenens flade landskaber. Torben Heuer, der er lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold og flere gange har været rejseleder på togrejsen, fortæller om både historien bag etableringen af den transsibiriske jernbane med dens tre linjeføringer og om forskellige folkeslag og kulturer langs sporet.

Mød forskerne online

Lyt til forskerne i podcast, når det passer dig

Der ligger over 600 podcasts frit tilgængelige på RADIO4's hjemmeside – og der kommer hele tiden nye til. I 'Vildspor' jagter vært Rasmus Ejrnæs Danmarks vildeste natur sammen med en masse forskere og fortæller om hvad vi kan opleve i naturen uden for vores egen dør. I programmet 'Kraniebrud' kan du blive klogere på alverdens emner i godt selskab med forskerne – bl.a. præsidentvalget i USA, hukommelsen, søvn og astronomi.

Lyt til podcasts her:

radio4.dk/program/vildspor

radio4.dk/program/kraniebrud

Få indblik i verden – med livestreams hjemmefra

Mere end 150.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger siden opstarten under nedlukningen i foråret 2020. Vi fortsætter ind i 2022, så du fortsat kan åbne en verden af viden, uanset hvor du er. I foråret 2022 er en stor del af programmet en del af Århundredets Festival, der har temaet revolution. Se side 30-31.

Tilmeld dig livestreams her:

fuau.dk/program/livestream

Kunst, litteratur & musik

2213-070

Kunst i verdensklasse

TID: 26/1, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie og tilknyttet Øregaard Museum

Hvad er det ved Mona Lisas smil, Michelangelos detalje med Guds hånd, der møder Adams, og Edvard Munchs udtrykfulde 'Skrik', der gør disse værker så ikoniske? Denne aften kigger vi nogle af kunsthistoriens mesterværker efter i sømmene, ligesom vi ser nærmere på en række af de værker, der gennem historien har været med til at trække kunsten i nye retninger. Hvordan kan et urinal, kantede og forvrængede kroppe, vilde drypmalerier og Marilyn Monroes portræt i massevis være betydningsfulde for kunstens udvikling? Og hvilke nyere værker kandidater til titlen som mesterværk?

2213-082

Kunst – teori og analyse

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ane Charlotte Skou Sølvsten, lektor i dansk og billedkunst, Holstebro Gymnasium og HF

Du vil denne dag blive introduceret for forskellige indfaldsvinkler til, hvordan man kan analysere kunst – med særligt fokus på maleriet. Kunsten vil afspejle en stilhistorisk bredde og give dig redskaber til at kunne skelne imellem udvalgte stilperioder, ligesom analysemetoderne vil være fundamentale og derfor i høj grad anvendelige på tværs af tid. Du vil også blive præsenteret for semiotik, receptionsanalyse og paratekster som mulige indfaldsvinkler til analyse og forståelse af kunst. Målet er, at du efter denne dag vil være bedre rustet til dit næste museumsbesøg.

2213-134

Johannes V. Jensens 'Kongens fald'

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Johannes V. Jensens 'Kongens fald' er en fascinerende roman, der tåler mange genlæsninger. Ikke kæmpelang, men utroligt righoldig. I 1999 valgte både Politikens og Berlingskes læsere den som det 20. århundredes bedste danske roman. Bogen og dens forfatter er selvfølgelig på kanonlister. Fagfolk bliver ved at skrive om den, forfattere refererer til den, læserne slipper den ikke. Hvad står der i bogen? Hvad er det, der fascinerer? Og hvad ved den kan eventuelt irritere? Hen over fire timer vil vi gå i dybden med romanen. Vi vil både søge overblik over det myldrende værk – og nærlæse det kapitel for kapitel.

2213-040

Bertel Thorvaldsen 250 år

TID: 7/4, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Claus Jensen, lektor emeritus i matematik og kunsthistorie, Hasseri Gymnasium

I år 2020 var det 250 år siden, billedhuggeren Bertel Thorvaldsen blev født. Han tilbragte størstedelen af sit liv i Rom, hvorfra han i kraft af enestående talent og flid opnåede en helt utrolig verdensberømmelse, som i dag dog formentlig er falmet noget: Hvor mange kender mon hans værker, bortset fra den ikoniske Kristusstatue i Vor Frue Kirke i København? Forelæsningsen fortæller i ord og billeder om Thorvaldsens liv og værker. Om kunstnerlivet i Rom, om den begejstrede, nærmest ekstatiske modtagelse, han fik ved sin hjemkomst til fædrelandet, og om hans museum på Slotsholmen i København.

2223-071

Kunst og arkitektur i Midtspanien. Madrid, Toledo, Segovia, Avila

TID: 26/10, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Det centrale Spanien er umådeligt rigt på minder fra landets lange og omtumlede historie. I denne forelæsning skal det primært dreje sig om arkitektur og billedkunst fra middelalder, renæssance og barok. Romanske og gotiske kirker samt ikke mindst formidabel billedkunst i verdensberømte samlinger som Prado og Thyssen-Bornemisza-museet i Madrid med kunstnere som Tizian, El Greco, Ribera, Velázquez og Goya.

2223-092

Lær at se på kunst

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Anne Sofie Ejersbo, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan kan forskellige former for billedkunst opleves? Hvordan sætter man ord på sine indtryk? Er kunsten åben for enhver fortolkning, eller har den en funktion, en morale, et budskab? Denne dag undersøger vi, hvad kunsten vil. Omdrejningspunktet er de kunsthistoriske perioder samt forskellige kunstneres udtryksformer og stilarter. Forelæsningsen stiller skarpt på farver, former, motiver og materialer og gennemgår nogle af de forskellige idealer og holdninger, der har været med til at forme kunstens fortællinger og udtryksformer. Desuden præsenteres en række af de symboler og referencer, der ligger gemt i kunsten. Få værktøjer til at knække kunstens kode.

2223-111

Henrik Pontoppidans 'Lykke-Per'

TID: 30/11, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Lis Norup, adjunkt i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

I 2018 filmatiserede Bille August Henrik Pontoppidans roman 'Lykke-Per', og samme år genudgav Gyldendal bogen. 'Lykke-Per' er siden udgivelsen i otte bøger i årene 1898-1904 til stadighed blevet læst og diskuteret. I forelæsningsen vil vi undersøge, hvad der gør romanen levende og interessant også for nutidens læsere. Et bud kunne være Per Sidenius eller Lykke-Per, som han bliver kaldt. Som hovedperson er han en antihelt, kantet, egen-sindig og selvsk, og i romanen modstilles han af Jacob, romanens ubetingede heltinde, der handler der, hvor Per Sidenius svigter. 'Lykke-Per' er kort sagt en roman om moderne, komplicerede mennesker, der rækker os hånden tværs over 123 år.

Brug dine kunstneriske og kreative kræfter til at skabe et mere meningsfuldt liv - både i privat- og arbejdslivet. Se mere side 13.

Gratis livestreams

Mere end 150.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger siden opstarten under nedlukningen i foråret 2020. Vi fortsætter ind i 2022, så du fortsat kan åbne en verden af viden, uanset hvor du er. I foråret 2022 er en stor del af programmet en del af Århundredets Festival, der har temaet revolution. Størstedelen er modereret af Noa Kjærsgaard Hansen, og de foregår alle i Microsoft Teams. Tilmeld dig på fuau.dk.

2211-470

Slaveoprøret over dem alle

— **TID:** 26/1, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Jonas Ross Kjærgård, lektor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Mens idealerne om frihed, lighed og menneskerettigheder blev formuleret i Vesten, udbredte kolonialismen sig voldsomt andre steder i verden. Den Haitianske Revolution er kendt som det eneste slaveoprør i moderne historie, som endte med etableringen af en selvstændig nation. Selvom det var et oprør mod den franske kolonimagt, lod de haitianske revolutionære sig inspirere af de oplysningsidealer, der stammede fra Frankrig. Jonas Ross Kjærgård giver en introduktion til anti-slaveriet under Den Haitianske og Den Franske Revolution.

2211-471

De stridbare danskere

— **TID:** 2/2, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: René Karpantschof, historiker og sociolog

Perioden mellem 1848 og 1920 er nærmest defineret ved dens utal af folkelige bevægelser. Det var en epokegørende tid, hvor Danmark bevægede sig fra enevælde til folkestyre og fra dansk-tysk stat til dansk nationalstat, og som af mange andre grunde kaldes den moderne genembrudstid. René Karpantschof vil levendegøre den vigtige periode ved at fortælle om nogle af de dramatiske protester og konflikter, der skabte det moderne politiske venstre-højre-landskab og selve det, vi i dag forstår ved 'danskhed'.

2211-474

Moralske revolutioner

— **TID:** 2/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Cecilie Eriksen, postdoc i filosofi, Utrecht University

Engang burde kvinder tie i større forsamlinger. Engang anså man slaveri for en naturlig del af et velfungerende samfund. I dag har vi en kvindelig statsminister, der taler til hele nationen. Nu om dage anser vi slaveri for selvindlysende moralsk forkert. Moralske revolutioner vender vores verden på hovedet, så det, der før var moralsk uhyrligt, bliver moralsk acceptabelt, og det, der før var moralsk acceptabelt, bliver forkasteligt. Cecilie Eriksen guider os på en rejse gennem det moralske landskab.

2211-477

Mugabe: Ond diktator eller revolutionær helt?

— **TID:** 9/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

Marxistisk-leninistisk guerillakriger og visionær lederskikkelse? Eller en bindegang folkemorder og korrupt diktator? Man kan roligt sige, at den nu afdøde zimbabwiske regeringsleder Robert Mugabe skilte vandene. Det gælder hans ry og rygte i den internationale verden, mens der også internt i Zimbabwe er stor forskel på, hvordan generationerne opfatter manden, der som eneherre regerede landet i mere end 37 år. Stig Jensen zoomer ind på Mugabes revolutionære projekt, der endte som en kontrarevolution.

2211-478

Den videnskabelige revolution

— **TID:** 23/2, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVERSISER: Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

Den videnskabelige revolution i 1600-tallet medførte store ændringer i videnskabernes syn på menneske, natur, samfund og Gud. Nogle hævder, at det var her, den moderne verden og mentalitet blev skabt. Andre eksperter er mere skeptiske i forhold til idéen om den videnskabelige revolution, og de understreger kontinuitet fremfor nybrud. Casper Andersen belyser konfliktlinjer i periodens videnskab og ser samtidig på, hvad der var det revolutionært nye i tidens videnskab.

2211-479

A revolution without revolutionaries

— **TIME:** Wednesday the 23rd of February, 7pm-8.15pm (kl. 19.00-20.15)
LECTURER: Asef Bayat, Professor of Sociology, University of Illinois

The revolutionary wave that swept the Middle East in 2011 was marked by spectacular mobilization. Several years on, however, it has caused limited shifts in structures of power. Setting the 2011 uprisings side by side with the revolutions of the 1970s, particularly the Iranian Revolution, Asef Bayat reveals a profound global shift in the nature of protest: as acceptance of neoliberal policy has spread, radical revolutionary impulses have diminished.

2211-480

Basic Income for all?

— **TIME:** Wednesday 2nd of March, 4.30pm-5.45pm (kl. 16.30-17.45)
LECTURER: Guy Standing, Professorial Research Associate, SOAS University of London, founder and co-president, Basic Income Earth Network

Shouldn't everyone receive a stake in society's wealth? Could we create a fairer world by guaranteeing income to all? What would this mean for our health, wealth, and happiness? The man behind these questions is Guy Standing. In this livestream Standing will introduce the concept of basic income and touch upon its effects on the economy, poverty, work, and labor.

2211-491

Religion som et evolutionært biprodukt

— **TID:** 30/3, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVERSISER: Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Hvordan kan vi forklare religion og religionens fremkomst? Anders Klostergaard Petersen vil besvare spørgsmålet med udgangspunkt i evolutionsteori. Modsat de øvrige menneskeaber finder man hos os følelser som skam, skyld og misundelse. Følelser, der opstår i relationer mellem mennesker og er forudsætning for, at vi kan lave og indgå i gruppedannelser. Det er i den sammenhæng, man skal se religionens fremkomst. Vi er altså ikke naturligt religiøse, men religion er et evolutionært biprodukt. Alliances er nødvendige for vores overlevelse. Men mennesket er i kraft af sprog i stand til at lyve. Så hvordan sikrer vi, at den enkelte overhovedet kan fæstne lid til andre og indgå i alliances?

2211-493

Hvad kan dit DNA afsløre om dig?

— **TID:** 30/3, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVERSISER: Mette Nyegaard, professor i genetik, Aalborg Universitet

Mette Nyegaard fortæller om, hvilke genetiske variationer naturen har skabt, og hvordan det gør os forskellige som mennesker. Variationerne kan gøre os klogere på, hvorfor vi ser forskellige ud og opfører os forskelligt. Men vigtigst af alt giver det et indblik i, hvilken rolle genetikken spiller for en lang række sygdomme.

2211-492

Når stater bestiller attentater

— **TID:** 12/4, 1 tirsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVERSISER: Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security på Aarhus Universitet

I løbet af den kolde krig indtog Jugoslavien en helt unik plads, hvor landet hverken var med i NATO eller i Østblokken. Det forhindrede dog ikke Jugoslavien i at gribe til hårde midler, når der var udvandrere bosat i Vesteuropa, der kritiserede den jugoslaviske leder Tito og landets styre. Der blev udført attentater imod kritiske udvandrere i bl.a. Italien, Vesttyskland og Østrig. Christian Axboe Nielsen fortæller med udgangspunkt i sin rolle som ekspertvidne i en tysk retssag, der behandler attentaterne. Perspektivet bliver desuden trukket op til nutidens attentater i Europa, såsom dem begået mod bl.a. Aleksandr Litvinenko og Aleksej Navalnyj af de russiske efterretningstjenester.

2211-490

Sov godt

— **TID:** 12/4, 1 tirsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVERSISER: Bobby Zachariae, professor i psykologi, Aarhus Universitet og Aarhus Universitetshospital

Mange har søvnproblemer fra tid til anden, fx i forbindelse med stress og udfordringer i hverdagen. Mens de fleste vil vende tilbage til deres normale søvn, når den belastende situation er overstået, vil det for et stort mindretal udvikle sig til et vedvarende problem. Man regner med, at omkring hver tiende oplever vedvarende søvnproblemer, som påvirker deres trivsel. Bobby Zachariae sætter i dette foredrag fokus på søvn. Hvad karakteriserer den normale søvn? Hvad er årsag til søvnproblemer? Hvad betyder det for vores psykiske og fysiske helbred? Og hvordan kan søvnproblemer forebygges og afhjælpes?

Læs mere
og tilmeld dig
på fuau.dk

REVOLUTION●

Folkeuniversitetet

ANNE ENGELST NØRGAARD
LEKTOR I HISTORIE

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

04.-13. MAR
AARHUS

OPRØR – MED PETER ØVIG KNUDSEN

Forfatter og journalist Peter Øvig Knudsen trækker en rød tråd gennem sine bøger om de store oprør i Danmark i det 20. årh. – fra besættelsestidens frihedskamp til hippiebevægelsen, Blekingegadebanden og BZ. Hvad er forskellen på frihedskæmpere og terrorister? Hvornår bruger vi 'det gode formål' til at retfærdiggøre uetiske handlinger?

HOLD-NR.: 2211-416 ● **TID:** MANDAG 7/3, KL. 19.00-21.00 ● **STED:** DOKK1, AARHUS ● **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

EN STJERNESPÆKKET FORHISTORIE – MED JEANETTE VARBERG OG OLE EGGERS BJÆLDE

Hvordan har menneskets forhold til naturen og universet revolutioneret vores kulturhistorie? Det er måske ikke et spørgsmål, du tænker meget over til hverdag, men arkæologien kan sammen med astrofysikken være med til at undersøge og afdække mystiske bygningsværker og særlige genstande, som måske indeholder en tabt viden. Astrofysiker Ole Eggers Bjælde og arkæolog Jeanette Varberg, tager dig med på en utrolig rejse tilbage i tiden – fra stenalder til vikingetid.

HOLD-NR.: 2211-467 ● **TID:** ONSDAG 9/3, KL. 18.30-20.30 ● **STED:** MOESGAARD MUSEUM ● **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

VIDENSBRUNCH MED ANNE ENGELST NØRGAARD

Mød festivalens forsideforsker Anne Engelst Nørgaard, lektor i historie på NTNU i Norge, til brunch og en samtale med Sten Tiedemann, rektor ved Folkeuniversitetet. Hør om revolutionerne i 1789, 1830 og 1848 og bliv klogere på, hvordan begivenhederne i Europa under verdens største revolutionsbølge i 1848 fik betydning for indførelsen af demokrati i Danmark.

HOLD-NR.: 2211-472 ● **TID:** ONSDAG 9/3, KL. 10.00-12.00 ● **STED:** DOKK1, AARHUS ● **PRIS:** 195 KR. INKL. BRUNCHBUFFET, KAFFE OG THE

MILES ON MILES – FORTÆLLINGER OM MILES DAVIS I ORD OG MUSIK

Aarhus Jazz Orchestra tager fat i Miles Davis. Fra 50'erne til hans død i 1991 var han i konstant forvandling og oprør. Rammen består af vekslen mellem musikken og en sofagruppe med to eksperter, der snakker om Miles Davis's musik, samtiden og hans markante personlighed. I sofaen sidder museumsinspektør Rasmus Rosenørn og vært på P8 Jazz Naya Buric. Orkestret ledes af dirigent/arrangør Søren Møller.

HOLD-NR.: 2211-445 ● **TID:** FREDAG 11/3, KL. 19.00-21.00 ● **STED:** AULAEN, AARHUS UNIVERSITET ● **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

LYS I MØRKET – MED ULRIK LANGEN OG POUL DUEDAHL

Mellem to gadehjørner i vinteren 1814-1815 blussede to gule flammer op og sendte lyskegler ud over hovedstadens stenbro. De to gaslygter markerer begyndelsen til enden på natten. Natten har altid været forbundet med ondskab, død og sex. Historikerne Poul Duedahl og Ulrik Langen fortæller om hvordan lyset ændrede natten for altid. Vi starter i Winekes kælder med Gæstgivergårdens anretning. Herefter er der oplæg i Møntmestergården. Rundvisning i Den Gamle Bys mørke gader til slut.

HOLD-NR.: 2211-424 ● **TID:** FREDAG 11/3, KL. 17.45-21.45 ● **STED:** DEN GAMLE BY ● **PRIS:** 550 KR. INKL. AFTENSMAD OG EN ØL

BARRIKADESANGE – MED BERTEL NYGAARD OG JACOB VENNDT

"Op i lygtepælen med aristokraterne", sang de fattige franske revolutionære i 1790'erne. "Kammerater – byg barrikaden! Er I til kampen klar", gjaldede danske kommunister 140 år senere, inspireret af den russiske revolution. Multiinstrumentalisten Jacob Venndt og historiker Bertel Nygaard tegner gennem revolutionære sange billedet af, hvad revolutioner er, hvordan de har forandret sig – og hvad de kan blive til i fremtiden.

HOLD-NR.: 2211-436 ● **TID:** LØRDAG 12/3, KL. 19.30-21.30 ● **STED:** STUDENTERHUS AARHUS ● **PRIS:** 150 KR., STUDERENDE 75 KR.

Århundredets Festival realiseres med støtte fra:

GRATIS: Prøv Vid&Sans i 3 måneder

Den 1. oktober var der premiere på et nyt digitalt medie til dig, der savner nuancer i nyhedsstrømmen. Det hedder Vid&Sans, bringer vigtige artikler og podcasts hver uge – og har ét mål: at nuancere den aktuelle debat med forskningsbaseret viden. På Folkeuniversitetet har vi været med til at så ideen. Derfor tilbyder vi dig de første 3 måneder helt gratis, når du tilmelder dig et hold på fuau.dk.

HJEM

NYHEDSBREV

PODCAST

Vid&Sans

LOG IND

DIN PROFIL

BLIV MEDLEM

NATUR & KLIMA

TEKNOLOGI & UNIVERS

KROP & SIND

KUNST & KULTUR

SAMFUND & INDIVID

IDÉ & TRO

SØG

KROP & SIND

PSYKIATRI

Svampetrip kan blive fremtidens antidepressiver

Om få år er det muligt at blive behandlet for depression med ét psykedelisk trip frem for daglige doser af lykkepiller. Studier viser, at psykedeliske stoffer kan revolutionere behandlingen af flere psykiske lidelser.

NATUR & KLIMA

BIODIVERSITET

Biavl er ikke godt for den vilde natur

Honningbien er ikke en truet dyreart, og den gavner ikke biodiversiteten. Tværtimod. I dag sætter vi bistader op i nationalparker og fredet natur, og det gør mere skade end gavn.

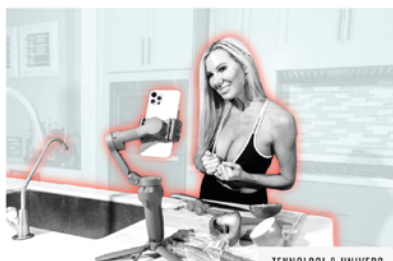

KUNST & KULTUR

GRAT GULD

"Forargelse er satirens faste følgesvend!"

Vid&Sans bringer hver uge et "interview" med en afdød tænker, videnskabsmand eller forfatter om et aktuelt emne. I denne uge Ludvig Holberg om krænkende humor.

TEKNOLOGI & UNIVERS

SEX

Ny porno-plattform ændrer vores medieadfærd – igen

Online-plattformen Onlyfans er vokset til det tidobbelte under pandemien. Det er et varsel om en helt ny måde at bruge sociale medier på.

SAMFUND & INDIVID

HANDEL

Forstå forsyningskrisen

Du skal vente længe på en ny mobiltelefon, en ny bil eller nye skjorter. Fragten af varer foregår i sneglefart på hele kloden. Men hvorfor? Få forklaringen på, hvorfor de globale forsyningskæder pludselig er stoppet til.

KUNST & KULTUR

LITTERATUR

Kvinderne buldrer frem i litteraturen

Kvinderne er blevet altdominerende i Danmarks litterære landskab – hvad er forklaringen? Det handler ikke kun om forfatterne, men også om læserne og det omgivende samfund, mener litteraturforsker.

Praktiske oplysninger

PROGRAMRÅDET I HERNING

Iben Østerbye, Biblioteket i Holstebro (formand)

John Hansen, AU Herning

Søren Brøndum, Herning Gymnasium

Kristine Holm-Jensen, Museum Midtjylland

Rikke Ramm Eberlein, Den Jyske Sangskole

Bente Jensen, Kunstpakhuset

Sten Tiedemann, rektor på Folkeuniversitetet i Aarhus, Emdrup og Herning

UNDERVISINGSSTED

Folkeuniversitetet i Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning
fuau.dk / www.fuau.dk / 8843 8000

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, Visa/Dankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og depositum refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer ved tilmelding. Husk studie-kort første undervisningsgang.

FOTOS OG GRAFIK

Fotos s. 1, 5, 16 og 22: Martin Bubandt og fotoassistent Jonas Søndergaard, s. 10: Ole Jørgensen, s. 11: Moesgaard Museum, s. 21 og 26: Wikimedia, s. 32: Jakob Mark Photography, øvrige fotos: Martin Dam Kristensen. Layout og grafik: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

MAD OG DRIKKE

Det er muligt at købe kolde og varme drikkevarer og diverse snacks i forbindelse med undervisningen.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra. Vi tager forbehold for trykfejl i det trykte program.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Vores fascinerende hjerne: **Hjernen gennem 100.000 år**

Aarhus Universitet inviterer i samarbejde med Folkeuniversitetet til gratis arrangement med Peter Lund Madsen på Moesgaard Museum.

Kom med på en forunderlig rejse gennem hjernens historie på Moesgaard Museum lørdag den 7. maj 2022. Hjerneforsker og tv-vært Peter Lund Madsen guider publikum gennem dagen, der byder på foredrag, samtaler, workshops, musikalske indslag, mad og meget mere i selskab med landets skarpeste forskere.

Arrangementet er en del af MatchPoints-konferencen 'Our fascinating brain' på Aarhus Universitet, som finder sted den 5.-7. maj 2022. På konferencen vil en lang række danske og internationale hjerneforskere udforske og debattere hjernens mangfoldige funktioner.

Læs mere om konferencen på matchpoints.au.dk

Læs mere og tilmeld dig
arrangementet på fuau.dk